

Пиер Льомер - „Булчинска рокля“

Седи на пода, опряла гръб в стената, с изопнати крака, задъхана. Лео лежи плътно до нея, неподвижен, с глава върху бедрата ѝ. С една ръка тя го гали по косата, с другата се опитва да изтрие сълзите си, но движенията ѝ са хаотични. Плаче. Понякога риданията ѝ преминават във викове, после в крясъци, изригващи от стомаха. Главата ѝ безволно се клатушка – ту насам, ту натам. На моменти мъката е толкова жестока, че тя блъска тила си в стената. Болката ѝ носи известно облекчение, но скоро всичко в нея отново се срива. Лео е много послушен, не помръдва. Тя свежда очи към него, гледа го, притиска главичката му към корема си и плаче. Никой, никой няма и най-малка представа колко е нещастна.

Както неведнъж, тази сутрин отново се събужда с плач и свито гърло, макар че няма особена причина за тревоги. В живота ѝ сълзите не са нещо необичайно – тя плаче всяка нощ, откакто е луда. Ако сутрин лицето ѝ не е обляно в сълзи, би могла да заключи, че е прекарала спокойна нощ и е спала непробудно. Утринният плач и свитото гърло са просто признаци. Откога? От злополуката с Венсан? От смъртта му? Отпреди първата смърт или отпреди другата, по-раншната?

Опира се на лакът. Избърсва сълзите си с чаршафа, опипом търси цигарите и когато не ги намира, внезапно осъзнава къде е. И си спомня всичко – снощните събития, соарето... Мигом я пронизва мисълта, че трябва да се махне от тук, да напусне този дом. Ала вместо да скочи на крака и да си тръгне, остава прикована в леглото, неспособна да помръдне. Безсилна.

Когато най-сетне успява да се надигне и да се затътри до хола, заварва там госпожа Жерве, седнала на дивана, спокойно надвесена над клавиатурата си.

– Как сте? Починахте ли си?

– Да, починах си.

– Не изглеждате много добре.

– Сутрин винаги съм така.

Госпожа Жерве запаметява файла си и захлопва капака на лаптопа.

– Лео още спи – уведомява я тя и с енергична стъпка се насочва към закачалката. – Не посмях да надзърна, страхувах се да не го събудя. Днес няма училище, тъй че е по-добре да си отспи и да ви остави за малко на мира...

Днес няма училище. Софи смътно си спомня – май заради някакъв педагогически съвет. Госпожа Жерве е до вратата, вече е облякла палтото си.

– Трябва да ви оставя...

Софи чувства, че няма смелост да ѝ съобщи решението си. Всъщност дори и да имаше, не ѝ остава време. Госпожа Жерве вече е затворила вратата след себе си.

Тази вечер...

Софи я чува да се спуска по стълбището.

Кристин Жерве никога не ползва асансьора.

Възцарява се тишина. За първи път откакто работи тук, тя запалва цигара в хола. Започва да го кръстосва. Досуц сървайвър – всичко, което вижда, ѝ изглежда безсмислено. Трябва да си тръгне. Сега, когато е сама, с цигара в ръка, вече не припира толкова. Но знае, че заради Лео трябва да се приготви за заминаване. За да се посъвземе, отива в кухнята и включва каната за топлена на вода.

Лео. Шестгодишен.

Когато го видя за първи път, ѝ се стори красавец. Бе преди четири месеца, в същия този хол на улица „Молиер“. Той влезе бежешком, рязко спря и впи очи в нея, наклонявайки леко глава – характерен за него признак на задълбочен размисъл. Майка му просто каза:

– Лео, това е Софи, за която ти говорих.

Той дълго време я оглежда, след което каза само: „Добре“, и се приближи, за да я целуне.

Лео е мило, малко капризно, интелигентно и невероятно жизнено дете. Задължението на Софи е да го води сутрин на училище, да го взема на обед и вечер и да го гледа до непредвидимия час, в който госпожа Жерве или съпругът ѝ успеят да се приберат. Свободното ѝ време е от пет следобед до два сутринта. Именно това се оказва и решаващият фактор за наемането ѝ още от първата среща стана ясно, че тя няма личен живот. Госпожа Жерве се опита да заложи дискретно именно на този факт, но всекидневието винаги надделява принципите и само след два месеца тя се превърна в необходим атрибут от семейния живот. Защото е винаги тук, винаги готова, винаги на разположение.

Бащата на Лео, дългност, мършав и суров мъж, е началник на отдел в Министерството на външните работи. Колкото до съпругата му, висока, елегантна жена с невероятно съблазнителна усмивка, тя се старее да съвместява задълженията си на статистик в одиторска фирма с тези на майка на Лео и на съпруга на бъдещ държавен секретар. И двамата печелят добре. Софи проявява достатъчно усет да не се възползва от момента, за да се пазари за заплатата си. Всъщност дори и през ум не ѝ минава, защото онова, което ѝ предлагат, напълно съответства на нуждите ѝ. А и още в края на втория месец госпожа Жерве увеличи възнаграждението ѝ.

Колкото до Лео, за него тя е едва ли не Светият граал. И май единственият човек, който може без усилие да постигне веднага онова, което би коствало на майка му часове. Той, както първоначално се опасява, не е разглежено дете с тиранични капризи, а кротко хлапе, което умее да слуша. Естествено, има си своите изпълнения, но Софи стои твърде високо в личната му йерархия. Възможно най-високо.

Всяка вечер към 18,00 ч. Кристин Жерве се обажда, за да разбере как стоят нещата и с гузен тон да прогнозира евентуалния час на прибирането си. Тя задължително разговаря по телефона няколко минути първо със сина си, а после със Софи, която се опитва да предразположи с често доста неуместни лични комплименти.

Опитите ѝ, общо взето, са безуспешни – макар и не особено настойчиво, Софи се придържа към утвърдените правила, сред които дневният доклад заема първо място. Вечер Лео си ляга точно в 20,00 часа. Това е важно. Софи няма деца, но пък си има принципи. След като му прочита приказка, тя прекарва остатъка от вечерта пред огромния екран на суперплоския, приемащ почти всички сателитни канали телевизор – потаен подарък, който госпожа Жерве ѝ прави през втория месец на постъпването ѝ, когато установява, че я заварва неизменно пред телевизора, независимо кога се прибира. Неведнъж госпожа Жерве се удивява, че една 30-годишна, безспорно образована и доволна от тъй скромната си работа жена прекарва всяка вечер пред малкия, превърнал се вече в голям, екран. По време на първата им среща Софи я информира, че следва комуникационни технологии. В отговор на желанието на госпожа Жерве да научи повече за нея тя ѝ представя дипломата си за технологични науки, пояснява, че е работила в една английска фирма, но без да уточнява на каква позиция, както и че е била омъжена, но вече не е. Сведенията очевидно задоволяват Кристин Жерве. Софи ѝ е препоръчана от една от приятелките ѝ от детинство, директорка на посредническа агенция, която по неизяснени и досега причини изпитала симпатия към нея още при първата им среща. А и случаят е спешен – бившата бавачка на Лео неочаквано подала оставка без предизвестие. Сериозното и спокойно лице на Софи ѝ е вдъхнало доверие.

През първите седмици госпожа Жерве прави няколко опита да узнае повече за живота ѝ, ала деликатно се отказва, предусещайки по отговорите, че „ужасяваща, но потайна

трагедия“ е съсипала живота ѝ – бледи отсенки от романтика, на която се поддава дори едрата буржоазия.

Както често се случва, когато водата кипне, Софи е потънала в дълбок размисъл. При нея това може да продължи дълго. Все едно изключва. Съзнанието ѝ като че ли се фиксира върху някаква идея или видение и мисълта ѝ бавно се впримчва в нея/него като насекомо, докато самата тя губи представа за времето. После, по силата на нещо като ефекта на гравитацията, Софи се завръща в действителността и подхваща живота си от точката на прекъсване. Винаги е така.

Странно, този път ѝ се привижда лицето на доктор Брьове. Доста време не се е сещала за него. Не си го представяше така. Първоначално, по телефона, го възприе като едър, властен мъж, а когато се срещнаха, ѝ се стори някак невзрачен, досущ нотариален писарушка, възхитен от възможността да приема също толкова невзрачни клиенти. До него – библиотека, отрупана с всевъзможни джунджурии. Софи държеше да остане седнала. Заяви го още с влизането – не искам да лягам. Доктор Брьове успокоително размахва ръце – няма проблеми. „Тук никой не ляга“, бе уточнил. Софи обясни, доколкото можа. „Бележник“, разпореди се накрая лекарят. Софи трябваше да записва всичко, което прави. Било твърде възможно покрай дупките в паметта да си е създала „цял един свят“. Всичко трябвало да се тълкува обективно, заяви доктор Брьове. По този начин „ще можете да определите точно какво забравяте, какво губите“. И Софи бе започнала да си записва, всичко. Беше го правила около три седмици... До следващия сеанс. Ала дотогава бе изгубила куп неща! Забравила беше бог знае колко срещи и два часа преди да отиде отново при доктор Брьове, бе установила, че е загубила дори бележника. Така и не беше успяла да го открие. Бе обърнала всичко наопаки. И дали точно този ден не беше и попаднала на подаръка за рождения ден на Венсан? Онзи, който така и не бе намерила в момента, когато трябваше да го изненада?

Всичко е тъй объркано, животът ѝ е пълен хаос...

Тя налива вода в чашата и допушва цигарата. Петък. Няма училище. Обикновено се грижи за Лео през целия ден в сряда и понякога през уикенда. Води го насам-натам, в зависимост от желанията им и възможностите. Досега двамата са се забавлявали чудесно, ала и често са се карали. Но като за начало всичко е наред.

Поне дотогава, докато не започна да изпитва смътно притеснение, прераснало в тревога. В първия момент реши да не му обръща внимание, опита се да го прогони като досадна муха, но то упорито я притискаше. Започна да се отразява и върху отношението ѝ към детето. Отначало нищо тревожно. Просто нещо подмолно, безгласно. Нещо потайно, което засягаше и двамата.

До предишната вечер, на площад „Дантрьомон“, когато внезапно осъзна истината. Краят на този май в Париж бе наистина разкошен. Лео поиска сладолед. Тя приседна на една пейка, не се чувстваше добре. Отначало реши, че ѝ е прилошало поради самия факт, че е на площада – тя го ненавиждаше заради принудата да си губи времето в избягване на разговорите с тъпни майки орлици. Успя да обезсърчи непрестанните опити за контакт на постоянните посетители, които вече умишлено страняха от нея, но продължаваше да има проблеми с новодошлите и минавачите, да не говорим за пенсионерите. Софи не обичаше площада.

Прелиства разсеяно някакво списание, когато Лео застава пред нея. Гледа я с неопределено изражение, докато яде сладоледа си. Софи отвръща на погледа му. И точно в този момент разбира, че повече не може да крие от самата себе си очевидното – необяснимо защо е започнала да го мрази. Хлапето продължава да я гледа втренчено и тя се изумява доколко не понася вече всичко у него – ангелското лице, лакомите устни, тъпата усмивка, смехотворните дрехи.

Казва: „Отиваме си“, така, както би казала: „Отивам си“. Машинарията в главата ѝ отново се включва. С всичките си засечки, пропуски, празноти, дивотии... Докато почти тича към дома на Жерве (Лео се оплаква, че върви прекалено бързо), в съзнанието ѝ нахлуват объркани, преплитачи се видения – смазаната в дървото кола на Венсан и прорязващите мрака полицейски лампи, часовникът ѝ на дъното на кутия за бижута, премятащото се надолу по стълбите тяло на госпожа Дюге, разпищялата се посред нощ аларма на къщата... Картините се редуват в една, сетне в друга посока – ту нови, ту някогашни. Машината за световъртеж подновява несекващото си движение.

Софи не пресмята годините си на лудост. Всичко започна толкова отдавна... Явно заради болката има чувството, че е изминало двойно повече време. В началото леко изкачване, преминаващо с течение на месеците в усещането, че се носи с бясна скорост надолу по някакъв кошмарен тобоган. По онова време Софи беше омъжена. Бе преди... всичко това. Венсан беше много търпелив човек. Всеки път когато Софи си мисли за него, той ѝ се явява в някакъв безумен хаос – младият, засмян, неизменно спокоен Венсан се наслаждава върху онзи от последните месеци, с измъченото лице, жълтеникавия тен и изцъклените очи. В началото на брака им (Софи си спомня апартамента им до най-малки подробности – да се чудиш как в едно и също съзнание могат да съжителстват толкова подробности и такива празноти) всичко беше белязано от нейната разсеяност. Такава бе и паролата: „Софи е разсеяна“, но тя се утешаваше с факта, че винаги си е била отнесена. Сетне разсеяността прерасна в странност. И само за няколко месеца всичко най-брутално отиде по дяволите. Забравяше срещи, неща, хора, започна да губи вещи, ключове, документи и да ги намира седмици по-късно на най-невероятни места. Въпреки спокойствието си, Венсан започна да се дразни... И напълно разбираемо. Така де... забравяш да си вземеш противозачатъчното, губиш подаръците за рождения ден, коледната украса... Това може да скапе и най-непукисткия характер. Софи започна да си записва всичко с прилежността на наркоманка в период на абстиненция. И загуби бележниците. Загуби колата си, куп приятели, бе арестувана за кражба, отклоненията ѝ се отразяваха все повече върху всички аспекти на живота ѝ и тя, досущ като алкохолик, започна да крие провалите си, да мами, да преиначава всичко тъй, че нито Венсан, нито който и да било да не забележи нищо. Един терапевт ѝ предложи да я хоспитализира. Тя отказа, докато в лудостта ѝ не се намеси смъртта. Софи в движение отваря чантата си, бръква вътре, запалва цигара с трепереща ръка, вдишва дълбоко. Затваря очи. Въпреки изпълващото главата ѝ жужене и гадното си състояние, успява да установи, че Лео не е до нея. Обръща се и го забелязва далече назад, на тротоара, скръстил ръце с решителна физиономия и отказващ да направи и крачка повече. Гледката на нацупеното дете внезапно я изпълва с неудържим гняв. Тя се връща, застава пред него и му извърта страхотен шамар.

Идва на себе си именно от звука на плесницата. Обзема я срам, обръща се да види дали някой е забелязал. Няма жива душа, улицата е спокойна, само един мотоциклет бавно ги подминава. Поглежда детето, което търка бузата си. То отвърща на погледа ѝ, без да плаче, сякаш смътно усеща, че в действителност това не го засяга.

– Прибираме се – отсича тя.

И толкова.

Цяла вечер не си разменят дума. И всеки е прав за себе си. Тя унило се чуди дали плесницата няма да ѝ създаде проблеми с госпожа Жерве, макар да е наясно, че ѝ е все едно. Сега вече трябва да заминее, всичко се подрежда така, сякаш вече е заминала.